

MINISTERUL
EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

Anexă la Ordinul MECC
nr. 1046 din 21 august 2019

**REPERE METODOLOGICE
PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
EDUCAȚIE FIZICĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2019-2020**

Chișinău, 2019

ORGANIZAREA PROCESULUI EDUCAȚIONAL
LA DISCIPLINA ȘCOLARĂ
EDUCAȚIE FIZICĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2019-2020

PRELIMINARII

Educația fizică, parte componentă a sistemului educațional, posedă un vast potențial funcțional pentru formarea capacităților socio-psiho-motrice, atitudinilor de autoafirmare și autoevaluare și de orientare valorică a personalității. În anul de studii 2019-2020 procesul de predare-învățare-evaluare la disciplina de studii *Educația fizică*, se va realiza în conformitate cu prevederile Curriculumului ediția 2019, Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, aprobat prin Ordinul nr. 321 din 29 martie 2019 al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Curriculumului pentru învățământul primar ediția 2018.

În cadrul studierii disciplinei *Educație fizică* în învățământul general, bazat pe un sistem de formare a competențelor cheie și specifice la elevi, în procesul de predare-învățare-evaluare, cadrele didactice vor fi orientate spre realizarea următoarelor obiective generale:

1. Implementarea prevederilor Codului Educației al Republicii Moldova.
2. Implementarea prevederilor curriculare la disciplina *Educație fizică*.
3. Eficientizarea strategiilor și tehnologiilor didactice utilizate în cadrul procesului de educație fizică a elevilor.
4. Utilizarea eficientă a conexiunilor intra- și interdisciplinare și corelarea etapelor de formare a competențelor: competențe cheie – competențe specifice – unități de competență.
5. Organizarea și desfășurarea diferitor tipuri de evaluare respectând principiile criteriile de evaluare criterială prin descriptori.
6. Formarea de atitudini și valori privind educația fizică în societate.

Implementarea metodologiei de evaluare criterială prin descriptori

Baza metodologică a evaluării criteriale prin descriptori (ECD) este evaluarea pentru învățare. Obiectivul principal al ECD rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la corectarea și autocorectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității. Fiind subordonat interesului superior al copilului, procesul ECD se fundamentează pe principii divizate în două categorii:

1) Principii psiho-pedagogice:

- centrarea pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă;
- motivarea pentru învățare;
- confidențialității;
- succesului;
- transparenței și participării la procesul evaluării (copil/părinte/ reprezentant legal al copilului).

2) Principii didactice:

- relevanței și eficienței;
- integrării procesului educațional de predare-învățare-evaluare;
- priorității autoevaluării;
- flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare.

În anul de studii 2019-2020 la disciplina *Educație fizică* se va implementa Metodologia de evaluare criterială prin descriptori în clasele V-XII.

Evaluarea criterială prin descriptori orientează cadrul didactic spre acordarea calificativelor, la aprecierea rezultatelor elevului bazate pe *ce a învățat elevul și cum a învățat*, în temeiul unor criterii precise, stabilite în prealabil și care descriu performanța individuală.

Produsul școlar reprezintă un rezultat proiectat care trebuie să fie realizat de către elev și apreciat de ambele părți (profesor și elev), cu participarea colegilor și a părinților, în baza criteriilor de succes, elaborate de către profesor și aduse la cunoștința elevului.

În procesul de evaluare criterială în bază de descriptori este prioritară autoevaluarea. Aceasta îl responsabilizează pe elev și îl motivează să-și realizeze produsele proiectate. De aceea înainte de evaluarea produsului de către profesor elevul va fi încurajat să se autoevalueze. Cadrul didactic în acest caz va crea sarcini de autoevaluare și va ajuta elevul să utilizeze corect criteriile de succes elaborate. Va scoate în evidență în acest sens personalitatea irepetabilă a elevului, ajutându-l să o dezvolte.

Pe parcursul unui semestru profesorul va realiza minimum 3 evaluări. Rezultatele obținute de elevi vor fi apreciate cu calificative. Se recomandă, ca la începutul anului de studii și la începutul fiecărui modul să se efectueze evaluări inițiale. De rezultatele elevilor la evaluarea inițială se va ține cont în procesul de formare a competențelor pentru asigurarea succesului fiecărui elev.

La sfârșitul unității de conținut/modul profesorul va realiza evaluări formative, iar rezultatele, convertite în calificative, vor fi introduse în catalogul clasei cu litere de tipar majuscule: **FB** – foarte bine, **B** – bine, **S** - suficient.

Produsele vor fi selectate din cele recomandate în curriculum. Cadrele didactice pot elabora și alte produse relevante.

Produsele - portofoliul, proiectul de grup, agenda motrice a elevului, recomandate în curriculum vor fi evaluate o dată în semestru, în cadrul evaluării sumative. Rezultatele elevilor vor fi apreciate prin acordarea calificativelor care vor fi înscrise în catalogul clasei.

Evaluarea la disciplina *Educație fizică* (teorie) și pregătirea sportivă în liceele cu profil Sport se va realiza în clasele X-XII prin acordarea notelor de la “5” până la “10”. Elevii care nu vor putea obține minimum nota „5” urmează a fi exmatriculați din liceele cu profil Sport.

Procesul de predare-învățare-evaluare în cadrul disciplinei Educație fizică.

Domeniul educației fizice include atât lecțiile de educație fizică cât și activitățile motrice extrașcolare, organizate în cadrul instituțiilor de învățământ și la nivel raional/municipal prin activități sportive de masă, concursuri și competiții.

Valențele formative ale disciplinei sunt variate și valoroase: dezvoltarea armonioasă și sănătoasă a organismului; sporirea, menținerea sau refacerea calităților motrice și a sănătății; dinamizarea proceselor psihice, inclusiv a celor volitive și afective; sporirea rezilienței; stimularea activității intelectuale; dezvoltarea unor calități morale, ca spiritul de echipă și competiție loială, spiritul antreprenorial, curajul și dăruirea, responsabilitatea, disciplina și stăpânirea de sine, spiritul patriotic etc.

Profesorul va elabora proiectul didactic de lungă durată în **mod personalizat**, ținând cont de recomandările din Ghidul de implementare a curriculumului la disciplina *Educație fizică*, ediția 2019. Proiectele sunt elaborate în conformitate cu prevederile curriculumului gimnazial și liceal, ediția 2019 și curriculumul pentru învățământul primar, ediția 2018.

Formarea competențelor specifice disciplinei *Educație fizică* este o prioritate pentru toate cadrele didactice, dar unitățile de conținut vor fi proiectate în funcție de condițiile materiale reale și tradițiile din instituția de învățământ. Tematica din unitățile de conținut, selectată de profesor reprezintă temele care vor fi înscrise în catalogul clasei pentru fiecare lecție.

Cadrul didactic va selecta din modulele propuse în curriculumul, ediția 2019 la disciplina *Educație fizică* șase module: patru din categoria celor obligatorii și două din categoria modulelor la alegere.

Repartizarea orelor pentru fiecare modul este orientativă. La decizia cadrului didactic numărul de ore repartizate modulelor selectate poate varia rezonabil, astfel ca să fie asigurată continuitate în formarea unităților de competență la fiecare modul selectat.

Profesorul va ține cont în procesul de predare-învățare-evaluare a disciplinei *Educație fizică*, de spectrul integral de competențe-cheie și competențele specifice disciplinei și de corelare a lor cu unitățile de competență. Profesorul va ajuta elevul

să-și elaboreze criteriile de succes pentru fiecare produs evaluabil și să realizeze produsele proiectate.

Actualmente, procesul educațional necesită o abordare individualizată și se realizează prin satisfacerea cerințelor educaționale ale individului, asigurând oportunități și șanse egale de dezvoltare pentru toți. Aceasta se va realiza prin educația incluzivă. Elevii cu starea de sănătate diferită, nevoile educaționale diverse, capacitățile lor și ritmurile de dezvoltare diferite pot fi satisfăcute prin individualizarea procesului educațional, iar elevii pot obține rezultate educaționale.

Pe parcursul lecțiilor de educație fizică profesorul, va organiza activitatea tuturor elevilor, ținând cont de recomandările medicului pentru elevii cu deficiențe de sănătate. Nu se admite organizarea grupelor medicale speciale.

Pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ la disciplina „Educație fizică” profesorul va urmări perfecționarea metodelor tradiționale, dar și introducerea unor metode și procedee educative moderne. Proiectarea unui demers didactic diferit de cel tradițional va da posibilitatea profesorului să-și valorifice propria experiență prin utilizarea unor metode moderne într-o abordare interdisciplinară.

Formarea competențelor specifice disciplinei *Educație fizică* ediția 2019 se bazează pe aplicarea metodelor interactive de predare-învățare-evaluare, care, apare ca imperativ organizarea procesului educațional la toate nivelurile de învățământ în manieră interactivă.

Activitățile de învățare aplicate de către profesor la lecția de Educație fizică vor fi elaborate și structurate sub aspect interactiv, care să formeze la elevi competențe sociale, antreprenoriale și de cunoaștere/aplicare a TIC.

Pentru formarea la elevi a responsabilității față de propria sănătate și protecția altor persoane aflate în situații de risc, profesorii vor explora toate oportunitățile oferite de curriculumul la disciplina *Educație fizică*. Astfel în toate clasele vor fi studiate Regulile de comportare la lecțiile de educație fizică, la școală, la domiciliu, în stradă, în timpul desfășurării activităților turistice. Prin toată diversitatea de mijloace exercițiilor fizice pe care le propune, profesorul trebuie să formeze la elevi competența de a le putea utiliza în scopul protecției vieții și sănătății proprii și a celor din jur.

Sarcinile de activitate independentă a elevilor sunt oferite de către profesor în conformitate cu *Instrucțiunea privind reglementarea volumului de sarcini pentru acasă a elevilor* aprobată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării prin Ordinul nr.1249 din 22.08.18.

Un rol important în procesul educațional îl are internetul. Profesorul trebuie să contribuie la dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, iar ajutorul acordat în

elaborarea agendei motrice digitale a elevului va fi de mare folos în această privință.

Activități sportive extrașcolare.

Activitățile sportive didactice în afara orelor de curs sunt organizate în instituțiile de învățământ general, conform Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2019-2020. Se recomandă profesorilor de educație fizică în comun cu administrația instituției să desfășoare în luna mai o campanie de informare a elevilor cu privire la secțiile sportive, care vor activa în cadrul instituției.

Pentru fiecare secție sportivă, sunt repartizate câte 4 ore săptămânal. Efectivul secției sportive este de cel puțin 15 elevi și se completează, conform cererii și interesului elevilor.

Administrația instituțiilor de învățământ secundar, ciclul I și II va repartiza orele pentru activitățile extrașcolare, ținând cont de tradițiile sportive ale instituției și luând în calcul solicitările elevilor pentru practicarea următoarelor probe: aerobică, atletism, badminton, baschet, dans, fotbal, volei, acrobatică, gimnastică artistică, gimnastica ritmică, gimnastica estetică în grup, handbal, înot, oina, rugby, tenis de masă, tenis de câmp, turism, pregătire fizică generală (PFG), șah și dame.

În afară de lecțiile de antrenament desfășurate în grupe sportive conform intereselor elevilor administrația școlii va organiza activități culturale sportive de masă, cel puțin de două ori pe parcursul anului de studii, și competiții la diferite probe sportive, va asigura participarea elevilor la competițiile raionale, naționale și internaționale.

Consilierea elevilor în orientarea profesională sau ghidarea în carieră

Sportul este considerat la etapa actuală un fenomen social. Majoritatea ramurilor economiei naționale au tangență cu domeniul educației fizice și a sportului. În sport este implicată o bună parte a societății care îl practică în mod sistematic pentru fortificarea sănătății sau obținerea performanțelor. O mare parte a societății este implicată în prestarea serviciilor pentru domeniul sportiv: transport, alimentație, confecționarea echipamentului și utilajului sportiv, asistența medicală etc..

Profesorul de educație fizică prin activitățile desfășurate va contribui la selectare și orientarea elevilor spre o profesie legată de domeniul educației fizice și sportului: profesor, antrenor, instructor sportiv, kinetoterapeut, masor, arbitru, comentator sportiv, specialist în medicina sportivă, jurnalist sportiv, ziarist sportiv, moderator și organizator de evenimente sportive, dansator, coregraf, artist de circ, psiholog, producător de echipament și inventar sportiv, savant în domeniul educației fizice și a sportului și multe alte profesii, dar și în scopul asigurării unui mod activ și sănătos

de viață. Consilierea elevilor de către cadrul didactic într-un proces de ghidare în carieră, în care un profesionist stabilește o relație bazată pe încredere și responsabilitate cu o persoană care are nevoie de sprijin, poate aduce multor elevi un real succes.

Recomandări pentru organele locale de specialitate în domeniul învățământului și pentru conducătorii instituțiilor de învățământ general.

Organele locale de specialitate în domeniul învățământului vor acorda o atenție deosebită implementării *curricula 2019* la disciplina *Educație fizică* și vor contribui cu mare responsabilitate la:

- acordarea suportului necesar și monitorizarea calității implementării eficiente a curriculumului la disciplina *Educație fizică*;

- organizarea seminarelor, activităților metodice, cu schimb de bune practici în primul an de implementare a curriculumului la disciplina *Educație fizică*;

- planificarea în bugetul local a surselor financiare destinate îmbunătățirii bazei materiale sportive, desfășurarea competițiilor sportive cu caracter de masă și asanativ;

- utilizare la maximum a orelor destinate activităților didactice extrașcolare;

- asigurarea instituțiilor de învățământ din subordine cu utilaj și inventar sportiv, conform Standardelor de dotare minimă a sălilor de sport cu inventar sportiv

- formarea continuă a cadrelor didactice prin sistemul de seminare, cursuri de formare, atestare la grade didactice, schimb de experiență, deplasări în alte orașe și raioane din țară precum și după hotarele republicii.

Conducătorii instituțiilor de învățământ general:

- vor asigura procesul educațional cu utilaj, inventar sportiv și literatură didactică de specialitate;

- vor informa părinții cu privire la controlul medical al tuturor elevilor din instituție și până la 01 septembrie vor deține informația cu privire la starea lor de sănătate;

- vor asigura desfășurarea unui proces educațional de calitate și va acorda o atenție deosebită calității desfășurării lecțiilor de educație fizică;

- vor ține la control organizarea pauzelor dinamice în cadrul tuturor lecțiilor și formării ținutei corecte a corpului;

- vor organiza instruirea obligatorie a profesorilor și a elevilor cu privire la securitatea vieții și sănătății lor în cadrul lecțiilor de educație fizică și activităților extrașcolare;

- vor organiza activitatea secțiilor sportive și vor contribui la utilizarea eficientă a tuturor orelor destinate în acest scop;

- vor organiza lucrul cu copiii dotați din domeniul educației fizice și sportului școlar, vor organiza și vor desfășura Olimpiada de educație fizică pentru clasele VII-XII în cadrul instituției;

- vor organiza formarea continuă a cadrelor didactice în conformitate cu cerințele învățământului modern.

Asigurarea didactică la disciplina Educație fizică

În scopul realizării procesului educațional la disciplina *Educație fizică* vor fi utilizate sursele didactice:

1. Educație fizică. Curriculum pentru învățământul primar clasele I-IV. Chișinău, 2018.
2. Educație fizică. Curriculum pentru clasele V-IX, ediția 2019.
3. Educație fizică. Curriculum la Educația fizică pentru clasele X-XII, ediția 2019.
4. Cadrul de referință al Curriculumului Național, aprobat prin ordinul ministrului Educației nr. 432 din 29 mai 2017.
5. Boian I. *Educație fizică*. Manual pentru clasa a IX-a, Editura “Știința”, Chișinău, 2006, 135 pag.
6. Boian I. *Aspecte praxiologice de formare la elevi a competențelor în cadrul lecțiilor de educație fizică*. În lucrarea “Calitatea educației: teorie, principii și realizări” (materialele conferinței internaționale), Chișinău, 2008, pag.110-114.
7. Boian I., Voinițchi V., Hîncu L. *Educația fizică în grupele medicale speciale*(suport metodologic pentru profesori, inspectori) “Gratema Libris”, 2009, 56 pag.
8. Grimalschi T. *Didactica modernă a educației fizice*. Ghid pentru profesori. Reclama. Chișinău, 2008, 70 pag.
9. Legea nr. 330 din 25.03.1999 cu privire la cultura fizică și sport. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 83-86/399 din 05.08.1999.
10. Victor Zepca, Pavel Cerbușca ș.a.. *Viața are prioritate*. Ghidul elevului. CNSP. Tip. Fabrica Disa, 136 p. Chișinău, 2013. www.cspchisinau.md. Rubrica – promovarea sănătății, învățământ gimnazial.
11. Боян И. Фическое воспитание. Учебник для IX класса. Chișinău, 2011, 135 стр.
12. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar, clasa a III-a. Ghid metodologic. Chișinău, 2017.
13. Синкевич В. Учебное пособие по физическому воспитанию для VII-XII классов Кишинев, 2008.
14. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a. Chișinău, 2017.
15. Ion Achiri, Svetlana Nastas, Ion Botgros, Valentin Crudu, IȘE-2017. Repere conceptuale privind elaborarea curriculumului la disciplinele opționale.

Link-uri utile pentru organizarea procesului educațional la disciplina Educație fizică.

1. Calități motrice. <http://www.scribub.com/medicina/Aptitudinile-calitatile-motric94818.php>
2. Dezvoltarea calităților motrice.
<http://www.referatele.com/referate/diverse/online11/Educatiefizica---Educarea-calitatilor-motrice-prin-lectia-de-educatie-fizica-referatele-com.php>
3. Ghid pentru profesorii de educație fizică.
https://romanaluiradu.files.wordpress.com/2015/07/ghid_pentru_profesorii_de_educatie_fizica_si_sport.pdf
4. Indicele de masă corporală.
https://ro.wikipedia.org/wiki/Indice_de_mas%C4%83_corporal%C4%83
5. Longevitate. - <http://stirileprotv.ro/exclusiv-online/bizar/oamenii-vor-trai-peste-100-de-ani-afla-listalovevitatii-pe-tari.html> -
<http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4529>
6. Condiția fizică. <http://www.scrigroup.com/sanatate/sport/430/RELATIA-DINTRE-EXERCITIUFIZIC13835.php>
7. Model de proiect didactic digital. <http://www.slideshare.net/elena1r/verigile-lectiei-deeducaie-fizic-i-sport>
8. Teoria educației fizice și sportului.
<https://www.scribd.com/doc/22573497/TEORIA-EDUCA%C5%A2IEI-FIZICE-%C5%9EISPORTULUI>
9. Jocurile Olimpice în antichitate.
https://ro.wikipedia.org/wiki/Jocuri_Olimpice_antice
10. Mișcarea olimpică în Moldova.
https://ro.wikipedia.org/wiki/Republica_Moldova_la_Jocurile_Olimpice
11. Jocurile Olimpice Moderne.
https://ro.wikipedia.org/wiki/Jocurile_Olimpice#Jocuri_Olimpice_moderne
12. Standarde profesionale ale cadrelor didactice din învățământul general.
http://edu.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_didactice.pdf
Standarde profesionale ale cadrelor manageriale din învățământul general.
http://edu.gov.md/sites/default/files/standarde_cadre_manageriale.pdf

Nicolae BRAGARENCO, *doctor în pedagogie, grad didactic superior, lector, Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport*

Vasile ONICĂ, *consultant principal, Direcția Sport, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării*